

Btw-neutrale samenwerkingsmogelijkheden

Bij sommige samenwerkingsverbanden is geen btw verschuldigd. Twee voorbeelden zijn de kostenmaatschap en de kostenverdeelovereenkomst. De haken en ogen.

TEKST CAROLA VAN VILSTEREN* | BEELD CORBIS

Bij een kostenmaatschap, die vooral in de medische sector voorkomt, delen twee of meer partijen bepaalde vooraf overeengekomen kosten. Denk aan een huisartsenmaatschap die de kosten van een secretaresse of de huur van een kopieermachine deelt. Om te bepalen of een kostenmaatschap btw-plichtig is, moet worden bepaald of deze kan worden aangemerkt als ondernemer voor de btw. Ondernemer voor de btw is een ieder die zelfstandig economische activiteiten verricht. Ook een samenwerkingsverband tussen twee of meer partijen kan worden aangemerkt als een zelfstandige btw-ondernemer. Van belang is dat het samenwerkingsverband als zodanig naar buiten toe optreedt (bijvoorbeeld onder één naam). Dat laatste is bij een kostenmaatschap het geval, onder andere richting personeel (als werkgever) of leveranciers (als afnemer). Het ontbreekt echter bij een kostenmaatschap aan het tegen vergoeding verrichten van prestaties, de definitie van 'economische activiteiten'. Een kostenmaatschap heeft geen omzet en is daarom over het algemeen geen ondernemer voor de btw.

TERM KOSTENMAATSCHAP

Hoewel in de praktijk de term kostenmaatschap vaak wordt gebruikt, bestaat een kostenmaatschap eigenlijk niet. Een samenwerkingsverband kan een maatschap zijn, oftewel 'een overeenkomst waarbij twee of meer personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkaar te delen'. Een overeenkomst met als doel het verdelen van kosten kan echter geen maatschap zijn. Toch spreekt men in de praktijk vaak van een kostenmaatschap.

'IN VEEL GEVALLEN KAN DE KOSTENMAATSCHAP WORDEN VERVANGEN DOOR EEN KOSTENVERDEELOVEREENKOMST.'

RISICO'S

Een kostenmaatschap is niet zonder risico's en kan tegen de volgende problemen aanlopen:

- De belastingdienst kan concluderen dat de kostenmaatschap wel degelijk tegen vergoeding presteert en dus btw-plichtig is. De belastingdienst ziet de aan de kostenmaatschap betaalde bedragen dan niet als (onbelaste) kapitaalstortingen maar als vergoedingen voor verrichte diensten, waarover btw is verschuldigd (meestal negentien procent).
- De belastingdienst kan concluderen dat de kostenmaatschap 'transparant' is: de maten verrichten onderling prestaties aan elkaar waarover meestal negentien procent btw is verschuldigd.
- De hieruit voortvloeiende btw-naheffing kan, met name in de vrijgestelde sector, tot een financieel nadeel leiden als de samenwerkende partijen de btw niet of slechts gedeeltelijk kunnen aftrekken.

KOSTEN VOOR GEMENE REKENING

In veel gevallen kan de kostenmaatschap worden vervangen door een overeenkomst 'kosten voor gemene rekening', ook wel genoemd een kostenverdeelovereenkomst. Bij zo'n overeenkomst maakt één partij in eerste instantie zelf (op eigen naam) de kosten, en wordt een vooraf overeengekomen deel hiervan periodiek doorbelast aan de andere partij(en). Het is een

in de rechtspraak ontwikkeld leerstuk en heeft geen wettelijke basis.

Bij de doorbelasting van kosten voor gemene rekening hoeft dan geen btw in rekening te worden gebracht, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan:

- 1 Het moet gaan om kosten die door alle partijen worden gemaakt maar die in eerste instantie door één partij worden betaald.
- 2 Het werkelijke kostenbedrag moet volgens een tevoren afgesproken verdeelsleutel over de partijen worden omgeslagen.
- 3 Het risico van die kosten moet worden verdeeld volgens de overeengekomen verdeelsleutel.
- 4 Op basis van werkelijke inzet moeten de daarmee verband houdende kosten worden doorbelast.

Om te bewijzen dat sprake is van een verdeling van kosten voor gemene rekening is het aan te bevelen de kostendeelovereenkomst schriftelijk vast te leggen bij de belastingdienst.

VERDEELSLEUTEL

De belangrijkste (en hinderlijkste) voorwaarde van de kostenverdeelovereenkomst is dat gedurende de looptijd of na afloop van de overeenkomst de verdeelsleutel niet meer kan worden gewijzigd. Wel kan voor een opvolgende overeenkomst een andere verdeelsleutel worden afgesproken. Gaat het bijvoorbeeld om twee partijen die

PARTAGE-OVEREENKOMST

Vergelijkbaar met de kostenverdeelovereenkomst is de 'partage-overeenkomst'. Hierbij wordt de uitkomst (omzet of winst) van bepaalde activiteiten, die door en op naam van één partij plaatsvinden, verdeeld met een andere partij (de stille maat). Hieraan zitten nogal wat haken en ogen. Deskundige begeleiding is hierbij nodig.

ieder bijdragen in de helft van de kosten van het personeel, dan neemt bij een kostendeelovereenkomst één partij het personeel volledig in dienst (de juridische werkgever), maar zijn beide partijen voor de helft aan te merken als economische werkgever. Dit is vergelijkbaar met de situatie dat zij ieder het personeel voor vijftig procent zelf in dienst zouden hebben genomen. Bij een kostenmaatschap daarentegen zouden beide maten het personeel op gezamenlijke naam in dienst hebben genomen en hadden zij ieder de helft van de kosten betaald aan hun gezamenlijke maatschap. Het verschil met de kostenmaatschap is dus niet zo groot. *

Noot

* Carola van Vilsteren is eigenaar van Van Vilsteren BTW Advies te Heelsum.

